

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivany Růžičkové a soudců JUDr. Pavla Faita a JUDr. Martiny Hiřmanové ve veřejném zasedání konaném dne 27. 3. 2023 v trestní věci obžalovaného MUDr. Jana Štěpáníka, narozeného 16. 7. 1985 v Plzni, trvale bytem Generála Píky 2003/10, Plzeň,

takto:

K odvolání obžalovaného MUDr. [jméno] [příjmení] a státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství Plzeň - jih se

podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), odst. 2 trestního řádu ruší rozsudek Okresního soudu Plzeň - jih ze dne 14. 11. 2022, č. j. 24 T 95/2022-350, ve výroku o vině pod bodem 1. a ve výroku o trestu a

a) podle § 259 odst. 1 trestního řádu se věc ohledně skutku uvedeného pod bodem 1. výroku o vině napadeného rozsudku vrací soudu prvního stupně.

b) podle § 259 odst. 3 trestního řádu se za jednání pod bodem 2. výroku o vině napadeného rozsudku, ohledně něhož zůstal tento rozsudek nezměněn,

obžalovaný MUDr. [jméno] [příjmení], [datum narození],

odsuzuje

podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku za použití § 67 odst. 2 písm. a), odst. 3 a § 68 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku k peněžitému trestu v počtu 80 (osmdesáti) denních sazeb, přičemž výše jedné denní sazby činí 625 (šest set dvacet pět) Kč, tedy v celkové výši 50 000 (padesáti tisíc) Kč.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

1. Napadeným rozsudkem Okresního soudu Plzeň - jih byl obžalovaný MUDr. [jméno] [příjmení] uznán vinným přechyn neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 2 trestního zákoníku a ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, kdy těchto trestných činů se měl dopustit tím, že

1. dne 23. 1. 2021 v době od 14.08 hodin do 15.45 hodin jako vedoucí operátor směny na pozici dispečera Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje, se sídlem [adresa], odmítl poskytnout péči zdravotnické záchranné služby poškozenému [jméno] [příjmení], narozenému [datum], ačkoliv syn poškozeného [jméno] [příjmení], [datum narození], a [jméno] [příjmení], [datum narození], přítelkyně syna poškozeného, opakovaně volali na linku 155 se žádostí o poskytnutí lékařské péče a zaslání sanitky na adresu bydliště poškozeného [příjmení], [ulice a číslo], kdy podrobně popsali zdravotní stav poškozeného s tím, že již 10 dní neví, 3 dny špatně dýchá, má černorudý jazyk, průjem a zimnici, přičemž takovýto stav bylo možné označit za stav způsobilý bez poskytnutí odborné péče způsobit selhání základních životních funkcí, vůči záchranné službě přesto vyslán nebyl, ač nebyly doloženy žádné konkrétní podmínky a objektivní možnosti, které by poskytnutí zdravotní služby na potřebné odborné úrovni bránily, načež poškozený [jméno] [příjmení], [datum narození], dne 24. 1. 2021 na adrese [adresa], okres [okres], zemřel,

2. dne 16. 3. 2022 v době od 9.28 hodin do 10.31 hodin jako výjezdový lékař Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje, výjezdové základny v [obec], po předchozím požití alkoholických nápojů vykonával zaměstnání lékaře, kdy byl vyslán k výjezdu posádky ZZS, ačkoliv byl pod vlivem alkoholu, kdy provedenou dechovou zkouškou přístrojem Dräger u něj bylo zjištěno ve 12.36 hodin 1.10 promile alkoholu v dechu a ve 12.42 hodin 1,13 promile alkoholu v dechu a ve vzorku krve odebraného mu téhož dne ve 13.15 hodin byla stanovena hladina alkoholu 1,00 g, kdy na základě znaleckého posudku měl v 9.28 hodin nejméně 1,45 g alkoholu v krvi a v 10.31 hodin pak nejméně 1,32 g alkoholu v krvi, v důsledku čehož nebyl následně schopen vykonávat povolání lékaře.

2. Za výše specifikované jednání byl obžalovanému uložen úhrnný peněžitý trest v počtu 210 denních sazeb s denní sazbou 400 Kč, tedy v celkové výši 84 000 Kč. Podle § 68 odst. 5 trestního zákoníku bylo současně stanoveno, že peněžitý trest bude zaplacen v pravidelných měsíčních splátkách po částce 10 500 Kč, splatných vždy do posledního dne kalendářního měsíce, počínaje měsícem bezprostředně následujícím po právní moci napadeného rozsudku, pod ztrátou výhody splátek.

3. Proti napadenému rozsudku podal včasné odvolání obžalovaný i státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství Plzeň – jih. Obžalovaný směřoval opravný prostředek do výroku pod bodem 1. a do výroku o trestu. V odvolání obžalovaný poukázal na dle něho neúplné dokazování a zrekapituloval, že ohledně jednání pod bodem 2. prohlásil vinu, přičemž okresní soud prohlášení přijal a k důkazu provedl výslechy svědka [jméno] [příjmení] a znalce MUDr. [jméno] [příjmení]. Poukázal také na to, že nebyla vyslechnuta [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a MUDr. [jméno] [příjmení]. Dále se obžalovaný věnoval citaci příslušných ustanovení zákona č. 347/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě, konkrétně § 2 odst. 1, odst. 2. V této souvislosti zdůraznil, že podle citovaného zákona se zdravotní služby poskytují pacientům, kterými se rozumí fyzické osoby, které osobně přijímají poskytované zdravotní služby, kdy jen v takovém případě mají tyto fyzické osoby – pacienti – zákonem stanovená práva a povinnosti ve smyslu tohoto zákona, jinak dle obžalovaného platí právní úprava obsažená v občanském zákoníku, zejména se jedná o §§ 2636 a násl., které upravují péči o zdraví a §§ 91-103 normující právo na duševní a tělesnou integritu.

4. Obžalovaný se dále zabýval dle něho rozhodující otázkou, zda souhrn činností (za situace, kdy zdravotnická záchranná služba je zdravotní službou a pacientem ten, komu jsou poskytovány zdravotní služby), které poskytuje zdravotnická služba, poskytuje každému, každému, kdo může být zároveň i pacientem či každému, který je vždy pacientem, tedy jsou mu již bez dalšího poskytovány zdravotní služby. V této souvislosti poukázal na znění občanského zákoníku a souhlasný či nesouhlasný zásah do integrity osoby, rozlišil též, v jakém případě se dle něho při

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

telefonním hovoru na tísňovou linku jedná o pacienta a kdy nikoli, přičemž vyslovil nesouhlas s tím, jak se s otázkou pacienta vypořádal okresní soud, kdy obžalovaný je toho názoru, že se v případě poškozeného nejednalo o pacienta podle zákona o zdravotních službách.

5. Obžalovaný dále upozornil na ustanovení § 34 odst. 1 zákona o zdravotních službách, dle něhož mohou být zdravotní služby poskytovány se svobodným a informovaným souhlasem pacienta. Poškozený však opakovaně odmítl zdravotní službu zdravotnické záchranné služby. K tomu obžalovaný zmínil případy, ve kterých lze podle § 38 odst. 3 citovaného zákona poskytnout neodkladnou péči pacientovi i bez jeho souhlasu, což ovšem v daném případě splněno nebylo. Dle obžalovaného lze stav vědomí poškozeného vyhodnotit tak, že byl plně při vědomí, byl orientovaný, velice dobře chápal svůj zdravotní stav, resp., poškozenému muselo být známo, co znamená odmítnout péči. Pokud tedy poškozený opakovaně péči odmítl, lze důvodně předpokládat, že by ji odmítl i výjezdové skupině zdravotnické záchranné služby. Pak by mohla nastat situace popisovaná obžalovaným, že ten, kdo by potřeboval poskytnout zdravotní službu prostřednictvím zdravotnické záchranné služby, tak tomu by zdravotní služba byla poskytnuta s prodlevou, neboť výjezdová skupina zdravotnické záchranné služby bude s jinou osobou (pacientem) řešit svobodný a informovaný souhlas. Obžalovaný zmínil též vyjádření znalce MUDr. [příjmení], kdy situaci, pokud nedochází ke kontaktu zdravotníka s pacientem (např., když volá někdo jiný), považuje za terminologicky šedou zónu, ve které osobu (každého) nazval potencionálním pacientem, přičemž současně připustil, že zákon o zdravotních službách s tímto pojmem nepracuje.

6. Obžalovaný také připomněl obsah druhého telefonického hovoru, mimo jiné, iniciovaného zdravotnickou záchrannou službou, kdy byla kontaktována bývalá manželka poškozeného [jméno] [příjmení] a dovozuje, že z tónu hlasu poškozeného nelze dle obžalovaného vyvodit kladný postoj obžalovaného k poskytnutí zdravotní služby. Obžalovaný se věnuje i obsahu v pořadí třetího telefonického hovoru a uzavírá, že ze všech tří telefonických hovorů lze vyvodit, že i přes zjevný a zřejmý nesouhlas poškozeného s poskytnutím zdravotní služby (tlumočený prostřednictvím přítelkyně syna poškozeného, bývalé manželky poškozeného a prezentovaný samotným poškozeným) bylo opakovaně navrhováno alternativní řešení spočívající v transportu poškozeného do nemocničního zařízení prostřednictvím automobilu, který měly všechny zúčastněné osoby ve vztahu k poškozenému k dispozici. Rovněž tak těmto osobám byly opakovaně navrženy i další možnosti řešení předmětné situace, včetně poučení, jakým způsobem postupovat v případě, že by se zdravotní stav poškozeného zhoršil. Bylo též na tyto osoby apelováno, aby se pokusily změnit zamítavý postoj poškozeného k poskytnutí zdravotní služby spočívající v rezolutním nesouhlasu tak, aby mu mohly být s jeho svobodným a informovaným souhlasem zdravotní služby poskytnuty. V této souvislosti obžalovaný uzavřel, že zdravotnická záchranná služba nemůže zdravotní službu poskytnout v případě, že nemá informovaný souhlas ani jiný zákonný důvod.

7. Z výsledku znalce MUDr. [příjmení] je dle obžalovaného zřejmé, že se se nejednalo o zcela jasný případ, který v době tří telefonických hovorů vyžadoval výjezdovou skupinu zdravotnické záchranné služby. V tom znalec nemá dle obžalovaného zcela jasno. Obžalovaný poukázal na obsah článku zmíněného znalce, v němž označil událost s nízkou naléhavostí. K posouzení kritičnosti stavu dušnosti poškozeného, kterou jako jedinou má za prokázanou okresní soud, se však, i s přihlédnutím k vyjádření znalce, nejednalo o žádnou závažnou poruchu dýchání, která by vyžadovala zdravotnickou záchrannou službu. Nejednalo se tedy o kritický stav, nejednalo se o stav, který by vyžadoval poskytnutí přednemocniční neodkladné péče v důsledku závažného postižení zdraví nebo přímého ohrožení života. Z telefonických hovorů je zřejmé, že poškozený byl schopen vyslovit souvislou i běžně dlouhou větu, nebyl v agónii, jak tvrdí jeho syn v oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Za účelem posouzení dušnosti, tedy, zda se jednalo či nejednalo o závažnou poruchu dýchání, měli být vyslechnuti navrhovaní svědci – přítelkyně syna poškozeného [jméno] [příjmení], bývalá manželka poškozeného [jméno]

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

[příjmení] a koroner MUDr. [jméno] [příjmení]. Blízké osoby poškozeného by se mohly vyjádřit i k samotnému zdravotnímu stavu poškozeného, zejména k přijímání tekutin či potravy následující den po telefonních hovorech na linku tísňového volání zdravotnické záchranné služby. Dle obžalovaného nelze vyloučit, že tísňová linka byla ze strany přítelkyně syna poškozeného a bývalé manželky poškozeného využita z toho důvodu, že se jim nechtělo poškozeného odvézt na pohotovost anebo, že by to bylo spojeno s prací a starostmi. Z obsahu svědecké výpovědi syna poškozeného vyplývá, že poškozenému výslovně říkali, že ho odvezou pro pomoc, poškozený však odvézt nechtěl. Všechny tyto skutečnosti by dle obžalovaného mohly mít význam pro posuzovaný případ. V uvedených konsekvencích bylo porušeno právo obžalovaného na obhajobu.

8. Obžalovaný proto krajskému soudu navrhl, aby zrušil bod 1. výroku o vině a výrok o trestu a obžalovaného pod bodem 1. zprostil obžaloby a současně mu uložil peněžitý trest, jehož výši ponechal na úvaze odvolacího soudu.

9. Státní zástupkyně podala odvolání v neprospěch obžalovaného do výroku o trestu, který označila za nepřiměřeně mírný, kdy má za to, že okresní soud při stanovení výměry tohoto trestu nedostatečně zohlednil druh trestné činnosti, osobu obžalovaného a jeho majetkové poměry a neuložil ani státní zástupkyni navržený trest zákazu činnosti. Ve výměře peněžitého trestu nebylo dle státní zástupkyně dostatečně zohledněno, že trest je ukládán za dva trestné činy, kdy v prvním případě měl trestný čin fatální následek a ve druhém jen díky náhodě nedošlo k žádnému vážnému následku. Obžalovaný v průběhu jednání neprojevil žádnou lítost, stran prvního skutku vůbec nepochyboval o svém správném postupu a vystupoval poněkud dosti sebevědomě. Výše peněžitého trestu by měla dle odvolatelky odrážet následek, případně možný následek trestných činů, měla by reflektovat závažnost spáchaných činů a měla by odpovídat majetkovým poměrům obžalovaného, což soud nevyhodnotil zcela správně a postupoval velmi mírně. Na místě by bylo uložení mnohem vyššího peněžitého trestu dosahujícího minimálně dvojnásobku měsíčního příjmu obžalovaného.

10. Pokud se týče uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu zaměstnání lékaře záchranné služby, pak státní zástupkyně uvedla, že před zahájením hlavního líčení přemýšlela shodně jako soud nalézací, kdy byla ochotná uvažovat o nenavrnutí tohoto trestu. Nicméně v rámci řízení před soudem změnila názor, a to s ohledem na přístup obžalovaného, který vůbec ohledně prvního skutku nepřipustil žádné pochybení, z jeho vystupování a chování tak státní zástupkyně nabyla dojmu, že je tedy při prokázání viny třeba přistoupit k razantnějším trestním opatřením, aby si obžalovaný uvědomil závadnost a vážnost svého protiprávního jednání, kdy jen po poslechu zvukového záznamu ze záchranné služby v kontextu s projevem obžalovaného před soudem má státní zástupkyně za to, že takový člověk nemá na pozici lékaře záchranné služby po nějakou dobu co dělat. Za takové situace se jeví trest zákazu činnosti uložený při spodní hranici trestní sazby jako zcela namístě.

11. Státní zástupkyně navrhla, aby Krajský soud v Plzni zrušil podle § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu rozsudek Okresního soudu Plzeň – jih ve výroku o uložení trestu a sám ve věci rozhodl při zohlednění jí uplatněných námitek a obžalovanému uložil výrazně přísnější peněžitý trest za současného uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu povolání lékaře záchranné služby při spodní hranici zákonné trestní sazby.

12. Krajský soud v Plzni v souladu s § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal napadený rozsudek a řízení, jež jeho vydání předcházelo. K odvoláním nevytýkaným vadám mohl přihlídnout jen tehdy, pokud by měly vliv na správnost odvoláním napadených výroků. Odvolací soud je v přezkumné činnosti vázán tím, který výrok rozsudku je napadán a jaké vady jsou vytýkány.

13. Po přezkoumání napadeného rozsudku způsobem výše naznačeným dospěl odvolací soud ve vztahu k jednání pod bodem 1. k závěru, že došlo k porušení ustanovení, jimiž se má zajistit objasnění věci, když toto pochybení mělo vliv na správnost a zákonnost této části napadeného

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

rozsudku ve smyslu § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu. V řízení předcházejícím vydání napadeného rozsudku sice ve vztahu k tomuto skutku okresní soud provedl procesně správným způsobem řadu důkazů, při jejich hodnocení však nepostupoval důsledně podle § 2 odst. 6 trestního řádu, náležitě se nevěnoval obhajobě obžalovaného, nevypořádal se dostatečně se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí (§ 258 odst. 1 písm. b) trestního řádu), při hodnocení důkazní situace se omezil především na citaci příslušných ustanovení speciálních zákonných norem upravujících poskytování zdravotních služeb, včetně zdravotnické záchranné služby, aniž je adekvátně aplikoval na daný případ, kdy důsledkem takového postupu jsou pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, přičemž k objasnění věci bude třeba provádět důkazy další (§ 258 odst. 1 písm. c) trestního řádu). Kromě toho je napadený rozsudek v této části vadný v tom, že jeho odůvodnění neodpovídá zcela požadavkům § 125 odst. 1 trestního řádu.

14. Ve vztahu k bodu 1. napadeného rozhodnutí je nutno nad rámec přezkumné činnosti předeslat, že přečinu neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 2 trestního zákoníku se dopustí pachatel, který osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout. Neposkytnutí pomoci člověku, který je bezprostředně ohrožen na životě nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, je v rozporu se základními principy občanského soužití a humanity. Je nutno vycházet ze závěru, že lékař má obecnou povinnost poskytnout první pomoc (zakotvenou v § 49 odst. 1 písm. b) zákona o zdravotních službách) každému, jestliže by bez této pomoci byl ohrožen jeho život nebo vážně ohroženo zdraví a není-li pomoc včas dosažitelná obvyklým způsobem a zajistit podle potřeby poskytnutí zdravotních služeb. Na druhé straně stojí právo svéprávného dospělého pacienta rozhodovat svobodně o nakládání se svým zdravím, jak ostatně judikoval Ústavní soud. Tato zásada je jednoznačně deklarována v ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále jen zákon o zdravotních službách), dle kterého lze zdravotní služby pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, nestanoví-li zákon jinak. Institut svobodného a informovaného souhlasu s veškerými lékařskými zákroky vyplývá z respektování svobody každého jedince rozhodovat o svém vlastním těle, přičemž jeho účelem je zajistit každému možnost volby ve věcech poskytování péče ze strany zdravotnických zařízení a lékařů. Každý tak má právo, aby byla respektována jeho fyzická a psychická integrita a aby měl možnost rozhodovat o zásazích do této integrity. Zdravotní péči tedy nelze poskytovat proti vůli dospělé svéprávné osoby, byť by to pro ni mohlo mít fatální důsledky.

15. V dané věci se poskytnutí zdravotní péče domáhali příbuzní poškozeného [příjmení] (syn, manželka) či osoba jemu blízká (přítelkyně syna), zatímco poškozený [příjmení] rezolutně péči odmítal, jak operátorům zprostředkovaně tyto osoby tlumočily, s výjimkou, kdy si obžalovaný vymínil kontakt s poškozeným, který k jeho dotazu, zda chce odvézt do nemocnice, uvedl: „dátě mi pokoj“. Nálezací soud nevěnoval pozornost tomu, zda již souvislosti s telefonickými hovory došlo k poskytování zdravotních služeb poškozenému. Podle § 2 odst. 2 písm. d) zákona o zdravotních službách se zdravotní službou rozumí zdravotnická záchranná služba, která je ve smyslu § 2 odst. 1, věta první, zákona č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě (dále jen zákon o zdravotnické záchranné službě) službou zdravotní, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života, přičemž za neodkladnou přednemocniční péči je třeba podle § 3 písm. e) citovaného zákona považovat neodkladnou péči poskytovanou pacientovi na místě vzniku závažného postižení zdraví nebo přímého ohrožení života a během jeho přepravy k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče. V tomto směru je třeba vzít v potaz kompletní vymezení zdravotnické záchranné služby uvedené v § 4 zákona o zdravotnické záchranné službě a posoudit, zda došlo k naplnění některé z činností záchranné

služby, když přednemocniční neodkladná péče, s ohledem na postoj poškozeného, realizována nebyla.

16. Nálezacímu soudu je třeba vytknout, že v návaznosti na výše uvedené neřešil ani otázku možné korelace zdravotního pracovníka a pacienta (kterou v odvolání zmiňuje obžalovaný), kdy v této souvislosti se nezabýval tím, zda poškozenému [příjmení] svědčil v rozhodné době status pacienta ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona o zdravotních službách, dle něhož je pacientem fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby, kdy tato otázka není pro posouzení trestní odpovědnosti obžalovaného zcela bez významu, neboť právě pacientovi mohou být v souladu s ustanovením § 28 odst. 1 citovaného zákona poskytovány zdravotní služby jen s jeho svobodným a informovaným souhlasem. Sám obžalovaný v rámci konstrukce své obhajoby, kterou zakomponoval i do podaného odvolání, zdůraznil, že poškozeného za pacienta nepovažoval. Navíc ve věci přibráný znalec (k němuž se odvolací soud vyjádří ještě níže) v posudku v této souvislosti operuje jednak s pojmem „potenciální pacient“, který ovšem nemá odraz v žádném z ustanovení zákonných norem věnujících se dané oblasti, jednak s pojmem „pacient“, pokud hodnotil obsah hovorů proběhnuvších na tísňové lince, přičemž v hlavním líčení se přiklonil k tomu, že v případě hovorů tzv. z druhé ruky by se nejprůhodněji jednalo o „potenciálního pacienta“. Lze tedy přisvědčit obžalovanému, že ani znalec v této otázce nemá zcela jasno, jak dokládá i jeho vágní vyjádření v hlavním líčení, které uzavřel s tím, že se dle něho jedná o otázku právní. Nicméně i pokud by nálezací soud, při striktním výkladu pojmu pacient, dospěl k závěru, že poškozený v rozhodné době nesplňoval kritéria postavení pacienta ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o zdravotních službách, pak tím nebyla dotčena výše citovaná obecná povinnost obžalovaného, kterou má zdravotnický pracovník vůči každé osobě (není tedy omezena jen na osobu pacienta) za podmínek v zákoně o zdravotních službách vymezených. Ostatně kvalifikovaná skutková podstata trestného činu neposkytnutí pomoci hovoří obecně o osobě. S přihlédnutím k § 1 písm. a) vyhlášky č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě, by poškozený mohl být označen za osobu postiženou na zdraví, jejíž zdravotní stav (pokud bude doložen) vyžaduje poskytnutí přednemocniční péče.

17. Dalším, a v tomto případě významným aspektem pro posouzení možné protiprávnosti jednání obžalovaného, je neposkytnutí potřebné pomoci osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění. Nálezací soud v právní větě zmínil první dvě alternativy, aniž je však blíže zdůvodnil a lze se proto jen domnívat, že vycházel ze znaleckého posudku (jehož závěry v odůvodnění napadeného rozsudku cituje), v rámci něhož označil znalec stav poškozeného za „akutní“, způsobilý bez poskytnutí zdravotnické záchranné služby prohlubováním chorobných změn způsobit selhání základních životních funkcí a zmínil též závažné dechové potíže poškozeného. V hlavním líčení pak znalec doplnil, že se jednalo o stav potenciálně život ohrožující. Ostatně sám obžalovaný v hlavním líčení připustil, že v případě souhlasu poškozeného, by rozhodl o poskytnutí zdravotní služby.

18. Pokud se týče souhlasu poškozeného s poskytnutím zdravotní služby (kterému se nálezací soud rovněž náležitě nevěnoval, v podstatě toliko prezentoval závěry znalce), pak postoj poškozeného v tomto směru byl zcela jasně opakovaně manifestován (byť z převážné části prostřednictvím dalších osob) během hovorů označených č. 2 a č. 3, vedených na tísňovou linku. Dle nálezů Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 2078/16, ze dne 2. 1. 2017, vyjádří-li svéprávná osoba nesouhlas s poskytnutím péče lékaře či jiné osoby, je třeba toto přání respektovat. Jiný postup by byl porušením jejího základního práva na respektování svobodné vůle. Neposkytnutí péče jakoukoliv osobou s ohledem na nesouhlas dospělé svéprávné osoby není trestným činem neposkytnutí pomoci, neboť by nebyl naplněn jeden z nezbytných znaků trestného činu – protiprávnost jednání. Znalec dospěl k závěru, že spontánní projevy poškozeného nelze považovat za platný projev vůle pacienta ve smyslu informovaného nesouhlasu s vysláním zdravotnické záchranné služby, kdy poukázal na to, že z informací o tom, že je poškozený alkoholik, 10 dní nejí, nepije, chová se divně, kdy takto se nikdy nechoval, jakož i z útržkovité

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

komunikace přímo s pacientem, vyplývá riziko ohrožení nejen vitálních funkcí poškozeného, ale též zjevné omezení jeho mentálních schopností. Dle znalce nebyly poškozenému ani volajícím osobám poskytnuty žádné informace relevantní pro získání kvalifikovaného (informovaného) nesouhlasu s neposkytnutím zdravotnické záchranné služby. Takové posouzení pohledem „generála po bitvě“, vzbuzuje jisté pochybnosti, zvláště za situace, kdy bylo volajícími prezentováno, že se v podstatě jedná o shodný přístup poškozeného ke zdravotnickým službám, který zaujal i v minulosti (nechce se nechat vyšetřit), navíc skutečnost, že se má jednat o „alkoholika“ ještě bez dalšího neznámá, že jeho rozhodovací schopnost je vyloučena či zásadně narušena. Syn poškozeného [jméno] [příjmení] v hlavním líčení vysvětlil, že poškozený požíval alkohol jako normální člověk, nemyslí si však, že by byl alkoholik. Pokud tedy obžalovaný, byť z kusých informací poskytnutých volajícími a zachycených v projevu poškozeného zejména s volajícími osobami, neměl pochybnosti o psychické způsobilosti poškozeného a považoval nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb za projev jeho vůle, jakožto svéprávné osoby, pak je otázkou, zda by vůbec bylo možno v rozhodnutí obžalovaného o neposkytnutí odborné péče shledat jednání v rozporu se zákonem, a to přesto, že poškozenému ani volajícím nepodal poučení o důsledcích vysloveného nesouhlasu, a přesto, že realizovaný hovor byl zcela nevhodně profesionálně vedený. Tato skutečnost rovněž nemůže zůstat stranou pozornosti nalézacího soudu.

19. Pokud nalézací soud uvádí, že zvážil specifičnost postavení obžalovaného jako osoby, která v konkrétní časový okamžik odpovídala za zajištění dostupnosti urgentní péče v působnosti ZZS Plzeňského kraje, včetně specifik daného regionu s tím, že současně nebylo zjištěno, že by poskytnutí či neposkytnutí péče poškozenému explicitně záviselo na konkrétních kapacitních možnostech ZZS Plzeňského kraje jako zaměstnavatele obžalovaného, pak nutno uvést, že tyto skutečnosti zjišťovány nebyly, resp., nalézací soud vycházel toliko z vyjádření obžalovaného, aniž si uvedené ověřil u jeho zaměstnavatele, a přesto v popisu skutku uvedl, že nebyly doloženy žádné konkrétní podmínky a objektivní možnosti, které by poskytnutí zdravotní služby na potřebné odborné úrovni bránily. Navíc nalézací soud zahrnul do popisu skutku též údaj o úmrtí poškozeného evokující závěr, že opomenutím obžalovaného zaviněně vznikl následek na životě poškozeného, ačkoli jednání právně nekvalifikoval jako poruchový delikt.

20. Jak již bylo uvedeno výše, nalézací soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí prezentuje závěry znaleckého posudku zracovaného MUDr. [příjmení], které také vzal za podklad svých skutkových zjištění. V obecné rovině možno připomenout, že znalecký posudek je nepochybně významným druhem důkazního prostředku a v rámci dokazování v trestním řízení mu přísluší významné místo, přičemž je třeba jej hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz. V dané věci byl dle názoru odvolacího soudu zpracován posudek osobou, ohledně níž lze mít pochybnosti o její nepodjatosti pro její poměr k věci ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. V této souvislosti je třeba zmínit článek MUDr. [příjmení], zveřejněný dne 15. 2. 2021 na webových stránkách záchranné služby, který byl reakcí na publikovanou nahrávku hovoru vedenou na tísňové lince obžalovaným a vztahující se k předmětné věci. Byť znalec v článku deklaroval, že je dalek hodnotit předmětnou událost, přesto se vyjádřil k etické stránce komunikace vedeného obžalovaným tak, že, „něco tak otřesného za 20 let poslouchání hovorů na operačním středisku snad neslyšel...“ a dále se zabýval, opět v návaznosti na daný případ, rozdílným pohledem laické a odborné veřejnosti na vyslovený nesouhlas pacienta s ošetřením. Přehlédnout nelze ani skutečnost, že znalec v tomto článku rovněž uvedl, že k dané věci již přijal výbor Společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof stanovisko (bylo provedeno k důkazu), na jehož znění odkázal na webové stránky společnosti, kdy lze důvodně předpokládat, že se s jeho obsahem seznámil. Dle názoru odvolacího soudu je evidentní, že znalec ve věci přibráný policejním orgánem až dne 9. 11. 2021, byl jistým způsobem na věci zainteresován, pokud se k ní, byť v naznačeném rozsahu veřejně vyjadřoval, kdy nelze ani vyloučit, že při zpracování posudku mohl být do jisté míry ovlivněn i

vyjádřením Společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof, dle něhož postup obžalovaného neodpovídal náležité odborné úrovni. Na možnou neobjektivnost znalce MUDr. [příjmení] poukázal obžalovaný v písemném podání, které je součástí úředního záznamu o podaném vysvětlení ze dne 15. 9. 2021, přesto policejní orgán následně rozhodl o přibrání jmenovaného znalce k podání znaleckého posudku, v rámci něhož znalec v reakci na námitku obžalovaného vysvětlil, že článek má zcela obecný, edukační charakter a neobsahuje žádné odborné hodnocení činnosti obžalovaného. S přihlédnutím však k výše uvedenému jsou dle odvolacího soudu pochybnosti o nestrannosti znalce zcela důvodné, a proto bude namíste přibrání znalce nového. Tento postup shledává odvolací soud nezbytným i z toho důvodu, že některé ze závěrů znalce (jak již výše upozornil), při současném zohlednění námitek obžalovaného, shledává jako nejasné, nejednoznačné a pochybnosti vzbuzující.

21. Shora uvedené okolnosti dokládají, že ohledně výroku pod bodem 1. napadeného rozsudku okresní soud porušil ustanovení, která slouží k objasnění věci, nevypočítal se s obhajobou obžalovaného, o jeho skutkových okolnostech vznikly pochybnosti a důkazní řízení bude třeba doplnit v rozsahu, který nepřísluší odvolacímu soudu Krajský soud proto postupem podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) trestního řádu zrušil napadený rozsudek ohledně bodu 1. a věc v rozsahu tohoto zrušení vrátil okresnímu soudu, který nejprve u Zdravotnické záchranné služby [příjmení] kraje vyžádá operačně provozní řád zdravotnického operačního střediska a vnitřní předpisy upravující operační řízení v kraji, poté ve věci přibere nového znalce odpovídající odbornosti k zodpovězení všech pro věc relevantních otázek, a to zejména k posouzení vztahu lékař – pacient se zaměřením na status pacienta, dále k objasnění, zda se poškozený nacházel v nebezpečí smrti, zda jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, zda byl jeho stav indikací k poskytnutí zdravotních služeb, zda byl způsobilý vyjádřit se k odmítnutí poskytování zdravotních služeb. Výsledky [příjmení], [anonymizováno] a MUDr. [příjmení] nepovažuje odvolací soud za nezbytné, neboť pro posouzení trestní odpovědnosti obžalovaného jsou zásadní informace, které měl možnost získat během hovoru na tísňovou linku, nikoli další údaje, které by osoby [příjmení] a [anonymizováno] ke stavu poškozeného mohly poskytnout a které neměl obžalovaný pro posouzení závažnosti stavu poškozeného a jeho způsobilosti k odmítnutí zdravotních služeb v rozhodné době k dispozici. Totéž platí i ohledně výsledku koroneru MUDr. [příjmení]. Bude-li však soud prvního stupně považovat za potřebné, pak tyto důkazy provede, včetně důkazů, jejichž potřeba vyplývá z doplněného dokazování.

22. Poté, co okresní soud provede všechny potřebné důkazy, vydá nové rozhodnutí. Přitom se bude řídit právními názory a pokyny, které zdejší soud vyjádřil ve svém rozhodnutí. Pokud znovu dospěje k závěru o vině obžalovaného, bude precizovat popis skutku odrážející skutkové okolnosti zjištěné bez důvodných pochybností, který nebude obsahovat pasáže bez opory v provedených důkazech.

23. Soud prvního stupně bude věnovat náležitou pozornost i odůvodnění rozhodnutí, při respektování požadavků na něho kladených ustanovením § 125 odst. 1 trestního řádu, a to včetně náležitého odůvodnění právní kvalifikace, dospěje-li k závěru o vině.

24. Na tomto místě odvolací soud připomíná, že veškeré shora popsané pokyny a právní názory jsou pro okresní soud, jak vyplývá z ustanovení § 264 trestního řádu, závazné. Zvláště je třeba zdůraznit, že pokud soud prvního stupně znovu dospěje k závěru o vině obžalovaného, vysvětlí i to, na podkladě kterých konkrétních důkazů tak učinil.

25. Za situace, kdy odvolací soud shledal důvod pro částečnou kasaci napadeného rozhodnutí, a to ve výroku o vině pod bodem 1., bylo namíste zrušení též výroku o trestu, a to podle § 258 odst. 1 písm. d), e) trestního řádu.

26. Napadeným rozsudkem byl obžalovanému podle § 150 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 43 odst. 1 trestního zákoníku a § 67 odst. 2 písm. a), odst. 3 trestního řádu uložen úhrnný peněžitý trest ve výměře 210 denních sazeb po částce 400 Kč, tedy v celkové výši 84 000 Kč

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

Okresní soud správně, při respektování podmínek stanovených v § 43 odst. 1 trestního zákoníku pro uložení úhrnného trestu, tento trest ukládal podle nejprísněji trestného činu, konkrétně přečinu neposkytnutí pomoci podle § 150 odst. 2 trestního zákoníku, kterým byl obžalovaný ohrožen trestem odnětí svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. Trestní zákoník tedy za tento trestný čin uložení peněžitého trestu nedovoluje, proto, při kumulativním splnění podmínek uvedených v § 67 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, mělo být postupováno podle tohoto zákonného ustanovení, v čemž je spatřováno pochybení nalézacího soudu. Uvedenou nezákonnost napravit odvolací soud, když podle § 259 odst. 3 trestního řádu o trestu, a to za jednání precizované v bodě 2. napadeného rozsudku, ohledně něhož obžalovaný prohlásil vinu, znovu rozhodl.

27. Nutno zdůraznit, že v rámci úvah o uložení trestní sankce za jednání pod bodem 2. napadeného rozsudku, vycházel odvolací soud z hledisek uvedených v § 37 – § 39 trestního zákoníku, přičemž jako polehčující vyhodnotil prohlášení viny obžalovaného a v tomto směru jistou míru sebereflexe, jakož i skutečnost, že obžalovaný podstoupil dobrovolnou ústavní léčbu závislosti na alkoholu a lécích. Obžalovanému rovněž polehčuje jeho dosavadní trestní bezúhonnost, kdy sankcionován nebyl ani za přestupkové jednání. Odhlédnout pak nelze ani od výrazně pozitivního hodnocení jeho zaměstnavatelů. Přitěžující okolnosti na straně obžalovaného (za situace, kdy je trest, oproti původnímu rozhodnutí, ukládán toliko za jeden trestný čin), odvolací soud neshledal. Dle názoru odvolacího soudu je peněžitý trest, který zvolil i nalézací soud, trestem zcela adekvátním jak osobě obžalovaného, tak okolnostem činu, kdy po předchozím požití alkoholu obžalovaný sice dne 16. 3. 2022 vykonával zaměstnání lékaře, nicméně v souvislosti s jeho stavem, který výkon takového zaměstnání (s přihlédnutím k množství alkoholu zjištěného v krvi obžalovaného), vylučoval, nebyl způsoben žádný závažný následek v podobě újmy na zdraví či smrti jiné osoby. Do stanovené výměry peněžitého trestu, jehož uložení § 274 odst. 1 trestního zákoníku dovoluje, promítl odvolací soud všechny zmíněné relevantní okolnosti, zvážil i dobytost trestu, kdy zohlednil měsíční příjem obžalovaného i jím deklarované závazky. Peněžitý trest uložený ve výši 50 000 Kč tak považuje odvolací soud za zcela dostatečný. Za nedůvodnou lze označit argumentaci odvolatelky, v rámci níž poukázala na nutnost zohlednění následku či možného následku činu obžalovaného. Jak již bylo výše zmíněno, jednání pod bodem 2. bylo kvalifikováno v základní skutkové podstatě, neboť v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného nedošlo k následku předvídanému v odst. 2 § 274 trestního zákoníku. Odvolatelkou akcentované sebevědomé vystupování obžalovaného bez projevené lítosti, rovněž není namístě posoudit v neprospěch obžalovaného, navíc z protokolace v této věci proběhnuvších hlavních líčení je zřejmé, že obžalovaný lítost během jednání opakovaně projevil. Nad rámec uvedeného krajský soud považuje za nutné připomenout, že k tíži obžalovaného nelze přičítat ani jeho obhajobu, jak se domáhala státní zástupkyně, kdy obžalovaný ohledně jednání pod bodem 1. popřel, že by odborně selhal. Pokud státní zástupkyně požadovala uložení trestu zákazu činnosti, pak za jednání, ohledně něhož zůstala vina obžalovaného rozhodnutím odvolacího soudu nedotčena, je požadavek na uložení pro obžalovaného nesporně velmi přísné sankce, která by jej výrazně limitovala v rozsahu jeho lékařské činnosti, považován za zcela nedůvodný.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný další řádný opravný prostředek.

Proti rozhodnutí pod bodem I. může podat dovolání nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce, anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, jakož i obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které by nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť by takto bylo označeno. Dovolání se podává u soudu, který

Shodu s prvopisem potvrzuje Pavlína Došková.

rozhodl ve věci v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. řádu) podání uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu, i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Plzeň 27. 3. 2023

JUDr. Ivana Růžicková, v. r.
předsedkyně senátu